

## Båltale Sct. Hansaften 2021 på den grønne plads i Hellested

v/Lars P. Asserhøj

Når man be'r en gammel mand som mig om at holde båltale, må man være forberedt på, at man både kan komme til at høre om gamle dage og måske også gentagelser, for det er jo ikke den første båltale jeg holder. Og jeg har fundet ud af, at det med at tænke nye tanker ikke bliver lettere med årene.

Hvis vi et øjeblik skal opholde os ved traditionen *at brænde heks på bål*, så har det vel handlet om en forestilling om, *at man med ondt ville fordrive det onde*. Det er jo en tankegang vi i vor tid gerne vil gøre op med, om end det stadig er svært. Jeg trækker et øjeblik en stor politiker ind på scenen, Norge's tidligere statsminister *Jens Stoltenberg* og hans berømte tale efter tragedien på *Utøya*, hvor han bl. a. siger *"at ondskab aldrig kan slås tilbage med hverken hævn eller vold. Vore svar er mere demokrati, mere åbenhed og mere menneskelighed. Men aldrig naivitet."* Jeg hæfter mig meget ved alle de kloge ord, han siger, men måske alligevel især det sidste: *"Men aldrig naivitet"*. Og jeg tænker: Så var det måske alligevel derfor, han accepterede at blive generalsekretær for NATO, det fællesskab, som er med til at sikre vores frihed som nation.

Sådan lever vi både mennesker og lande bestandig i et spændingsfelt mellem det ideelle, det vi allerhelst vil, og det vi rationelt opfatter som det nødvendige.

Når vi holder fast i Sct. Hans-traditionen er der for mig ingen tvivl om, at det skyldes, at vi ønsker at fejre, at vi har lov til at samles og tænde bål, at selve lyset fra bålet har en symbolsk betydning. Det måtte vi ikke sidste år, og det var et savn. Jeg er jo så gammel, at jeg kan huske, hvordan traditionen fik ny næring i årene efter 2. verdenskrig, fordi det under besættelsen havde været forbudt at tænde bål. Her lige over for den gamle skole boede byens tømmermester. På tømmerpladsen lavede han om eftermiddagen et skelet, og byens børn og voksne kom og lavede en heks og pyntede den. Om aftenen gik så en karavane af unge og gamle, hvor de forreste bar heksen ud ad *Langekær's* markvej (lige her, hvor vi står) og ud på *Marken*, som man sagde, til *Asserhøj*, hvor jeg havde mit barndomshjem. Her var der forberedt et bål ved en af *mergelgravene* på *marken*, og her blev heksen så rejst i toppen af en stor *grenbunke*. Der blev også leget, spillet fodbold og drukket kaffe. *Bager Jørgensen*, der boede lige over for *Brugsen*, leverede så meget *wienerbrød*, at der var kage til alle. Jeg husker ikke, at der blev holdt båltale. Men det havde stor symbolsk betydning dengang at kunne samles og synge *"Vi vil fred her til lands - - -"* og at brænde *glædesblus* i taknemmelighed over, at det onde, *besættelsesmagten*, var fordrevet.

Det er frem for alt, friheden vi fejrer, når vi holder Sct. Hansfest.

Jeg vil kort i hovedpunkter løbe igennem den udvikling, der er foregået her i vor by og vort sogn i de 50-60 år, der er gået, siden jeg var barn og ung. Det er både en udvikling, men i høj grad også en afvikling. Hellested var også dengang en halvstor landsby. Den var fuld af alle slags håndværkere og handlende og uden om lå de mange landbohjem, som alle var selvstændige. Sådan er det som bekendt ikke mere. Der er sket en afvikling, og den har været så kraftig, at det til tider har set ud som om lokalsamfundet var truet på livet.

Sct. Hans-traditionen døde med den generation af bønder og håndværkere, som var vores forældre. Men i 1960'erne skete der noget, idet Hellested noget forsinket fik en ny skole for hele sognet. Den førte med sig, at vi fik først Skolevangen, derefter over en længere årrække Bækagerudstyknings og Kærvangen. Tilsammen var det tilstrækkeligt til at erstatte den svindende landbefolkning og dermed også sikre grundlaget for skolen.

I 1970 kom kommunalreformen, og vi blev en del af Stevns Kommune. Det gav nok ikke noget i sig selv, men var dog med til at spænde et vist sikkerhedsnet ud under skolen. I forbindelse med, at sognet fik en ny præst (og måske især hans kone) kom der gang i spejderne, som havde arvet den tidligere husflidsskole på Elverhøjvej, og vi fik ved hj. a. ildsjæle et nyt spejderhus. Vi holdt såkaldte fremtidsværksteder, hvor vi blev enige om, at Hellested gerne skulle fortsætte en moderat vækst, og så skulle vi arbejde for, at byen fik lokalcenterstatus, hvilket i praksis, da det lykkedes, betød at Hellested blev byzone som faktisk den eneste landsby i kommunen.

I 80'erne fik vi tilkæmpet os en børnehave først i en nedlagt lærerbolig på Skolevangen, og ca. 1990 fik vi det, der så flot hed Hellested Børne- og Ungdomshus som en tilbygning til skolen. Det lød nok af mere end det var, men var alligevel godt for byen og med til at holde liv i skolen.

Det store spring i udviklingen var selvfølgelig "miraklet" HellestedHallen, som af en anonym doner blev givet til byen – og kommunen – i 1999. I forlængelse deraf fik vi "den grønne Plads" med den store høj ved siden af.

I 2006 blev Stevns og Vallø kommuner slået sammen, men det gjorde det ikke nemmere at være hverken skole eller lokalsamfund. 2013 blev et skæbneår for kommunens folkeskoler og Hellested Skole blev sammen med to andre skoler dømt til lukning. Nu kan vi alle sammen historien. På ny viste vores lille samfund sig fra sin stærke side. Vi fik ved fælles hjælp tilkæmpet os skolen, som i dag lever under navnet Hellested Friskole og Børnehus, og som, det tyder alt på, lever i bedste velgående med nu godt 200 skolebørn i 0. – 9. kl. og 70 børn i integreret daginstitution.

Jeg ved godt, at det her kan lyde som kedelig opremsning, men nu har jeg altså besluttet at ridse dette udviklingsforløb op, både fordi jeg tænker, at ikke alle kender det, måske tænker jeg også, at nogen tror, at det er kommet af sig selv, men især har jeg gjort det, fordi jeg synes, at det afspejler en næsten uafbrudt kamp for en selvstændighed og frihed, som jeg er overbevist om betyder noget for, at Hellested gennem årene har været og stadig er et godt sted at bo og leve, et godt sted at være barn og forhåbentlig også et godt sted at blive gammel.

Fremfor alt har jeg trukket det her udviklingsforløb op, for at vi skal minde hinanden om, at kampen for et godt lokalsamfund, den hører ikke op, den når ikke et endemål, hvor vi bare kan læne os tilbage og nyde resultatet. Der vil altid være brug for ildsjæle, brug for frivillighed og brug for det lange, seje træk. Det gælder her, og det gælder alle steder.

Når vi ser og hører, hvordan forholdene er, og hvordan mennesker lever andre steder i verden, kan det godt være svært at fatte, at vi her i det nordlige Europa er så heldige at leve det bedste sted på jorden og tilmed nok også på den allerbedste tid i jordens historie. Vi er som folk meget privilegerede. Ikke underligt, hvis vi som små mennesker kan blive ramt af frygt for, at vi ikke vil være i stand til og i hvert fald ikke være sikre på, at vi kan levere den arv videre til vore børn og børnebørn.

Jeg vil nu i min tale vove mig ud på tynd is og blive lidt filosofisk. I en gammel sang: "Frihed er ikke gods eller guld", den er for længst taget ud af alle nutidige sangbøger, hedder det i sidste vers: "*Lykkeligst den, der har fred med sig selv, fred med sin Gud og fred med sin næste*". Jeg vil begynde med det *at have fred med sin næste*. Her synes jeg, jeg har et godt fundament. For jeg betragter - udover familien - mine naboer og jer, som jeg lever iblandt i hverdagen som min *næste*. Jeg ved også, at det kræver en indsats af mig selv, men her føler jeg mig tryk, og det vil jeg gerne sige tak for.

Dernæst det at have fred med sig selv, det handler om noget, der foregår i mit eget og i vores eget hoved. Vi lever i en tid, hvor vi hver dag fyldes med indtryk, mange flere end vi kan rumme, og nok især flere end børn kan rumme. Alene derfor tror jeg i virkeligheden, at det er svært for mange *at have fred med sig selv*. Her har vi brug for hjælp. Jeg vil ikke tale om at have *fred med sin Gud*. Det må jeg overlade til kirken. Men jeg vil tale om noget, som er beslægtet med tro, nemlig HÅB. Vi skal turde have håbet i os og tro på det for at have fred med os selv.

I en anden gammel sang, som nogen måske kan huske fra deres barndom, den synges nemlig heller ikke mere: "Sorte stær på grene", lyder sidste vers sådan, idet forfatteren lader fuglen tale til os mennesker: "*Hvorfor så dog sørge, hvorfor altid spørge, fuld af tvivl og uro i dit sind! Kald mig kun en tåbe, jeg må altid håbe, og i håbet syngte våren ind!*" Intet er sikkert for fuglen, men den har håbet i sig. Vi skal også turde have håbet i os.

HUSK, at det modsatte af TRO ikke er TVIVL, men derimod FRYGT. Frygt gør os mennesker handlingslammede. Derfor skal vi holde frygten ud i strakt arm og ligesom fuglen have håbet i os.

Jeg begyndte min tale med at citere en stor politiker, *Jens Stoltenberg*. Nu vil jeg slutte med igen at citere fra en stor personlighed, nemlig *Michelle Obama*.

Jeg vil fortælle en sandfærdig anekdote, der netop handler om det at have håbet i sig. Da Michelle Obama for nogle år siden gæstede Danmark, blev hun i et interview stillet det højst upassende spørgsmål: "*Har De en tatovering?*" Michelle Obama bøjede af på spørgsmålet og svarede i stedet:

*"Vores to store piger kom engang og spurgte: Må vi få lavet en tatovering? Jeg svarede: Hvis I kommer hjem med en tatovering, vil både jeres far og jeg få lavet den samme tatovering samme sted på kroppen, som I har fået lavet. Vi vil dermed vise, at I er en del af os, og at vi føler ansvar for jer." Men det var kun første del af svaret. Michelle Obama fortsatte: "Hvis jeg nogensinde skulle have en tatovering, skulle den blot bestå af et ord, nemlig ordet HOPE/HÅB. Men den tatovering har jeg allerede i mit hjerte. Den fik jeg i DÅBEN."*

Mit budskab denne aften er altså: Vi har brug for at have håbet i os, og vi skal turde tro på det.

Med de ord vil jeg ønske jer alle en god sommer. Nyd den genvundne frihed. Pas godt på den – friheden. Tak fordi I lyttede.